

Zoznámte sa s prvými obyvateľmi slovenskej dediny na Srí Lanke Braňo Gál, ČvO

Od humanitárnych pracovníkov sa často očakávajú skúsenosti zo zdravotníctva, stavebníctva, psychológie. Z nás sa na Srí Lanke stali takmer detektívi.

V stredu 21. decembra bude združenie Človek v ohrození slávnostne odovzdávať prvých 25 dokončených domov rodinám, ktoré z domovov vyhnala pred rokom vlna tsunami. Zatancujú a zaspievajú miestni umelci. Zaznie štátna hymna a slávnostne sa vztýčia symboly Srí Lanky a združenia Človek v ohrození. Na adresu Slovenska zaznejú prejavy vďaky, možno bude aj prípitok, určite dorazí nejaký minister. Čo tomu však predchádzalo?

Ak chcete na Srí Lanke stavať domy pre obeť tsunami a nedostať sa do konfliktu s vládnym nariadením o pravidlách takejto pomoci, musíte akceptovať niekoľko podmienok:

- *Nárok na nový dom majú len tie obeť, ktoré pred tsunami formálne vlastnili zničený dom. V praxi to často znamená aj to, že ľudia, ktorí pri tsunami prišli o všetko a ešte dnes žijú v stane či dočasnom prístrešku, na pomoc nárok nemajú. Na druhej strane tí, ktorým voda poškodila dom len minimálne, a z toho dôvodu ani neboli nútení svoje obydlia opustiť, na nový dom nárok majú.*
- *Nárok na nový dom majú len tie obeť, ktoré pred tsunami žili vo vládou vyhlásenej ochrannej zóne od pobrežia. Zóna až donedávna predstavovala 100 metrov (na severe a východe ostrova až 200 metrov) pruh pobrežia, ktorý vláda nepovažovala za bezpečný pre bývanie. Čo na tom, že od toho času sa ochranná zóna niekoľkokrát menila a čoskoro sa asi úplne zruší. Od začiatku bolo zrejmé, že sa jedná o populistické gesto, ktoré sa neopieralo o akékoľvek vedecké poznatky či miestne špecifiká. Rybárov od mora vyhnali, ale hotelieri mohli zostať. Na efektívite práce zahraničných organizácií a istote tých najviac poškodených to rozhodne nepridalo.*
- *Za zoznam príjemcov pomoci je zodpovedná výhradne vláda, prostredníctvom okresného zastupiteľstva. Túto podmienku si vysvetľujeme tak, že vláda má väčšiu dôveru v odbornosť a neskorumpovateľnosť štátnych úradníkov, než v zamestnancov a dobrovoľníkov zahraničných organizácií. Veľa organizácií, vrátane tej našej, má často iné kritéria posudzovania oprávnenosti nároku na pomoc ako štátni úradníci. My máme v popise práce efektívnosť a objektivitu, na iný prístup nemáme od darcov mandát.*

Uvedomujeme si, samozrejme, že akákoľvek humanitárna akcia podobného rozsahu, spojená s obnovou a výstavbou desiatok tisícov domov musí podliehať dobrej organizácii a jasným pravidlám. Musíme ale konštatovať, že takéto podmienky spôsobujú neobjektívne posudzovanie ľudského nešťastia a nevedú k efektívnemu prerozdeleniu pomoci.

Združeniu Človek v ohrození poskytli zoznam obetí v júli 2005. V tom čase už prebiehala výstavba 25 domov, z celkových 45, ktoré je na pozemku (kus džungle) Arahena, na tento účel pridelenom, možné postaviť. Začali sme navštevovať budúcich obyvateľov prvej slovenskej dediny na Srí Lanke. O niektorých sa ani s veľkou predstavivosťou nedalo prehlásiť, že sú obeť tsunami, u ďalších to bolo otáznne, len zhruba polovica napĺňala naše predstavy o príjemcoch pomoci.

V žiadnom prípade nechcem zľahčovať obrovskú tragédiu, ktorá týchto ľudí pred rokom postihla. Je ťažké nájsť v pobrežnej oblasti niekoho, komu táto udalosť násilne nevtrhla do života a nezanechala po sebe spúšť. Práve preto, že denne prichádzame do styku s ľuďmi, ktorí prišli takmer o všetko, a vieme, že naše možnosti pomoci sú obmedzené, hľadáme cesty, ako podať pomocnú ruku prednostne tým, čo to najviac potrebujú.

V auguste vyhlásil okresný úrad v Dikwelle verejnú lotériu, v ktorej sa malo rozhodnúť, ktorá rodina bude kde bývať. Dostavilo sa 36 z 39 oslovených rodín, všetkým bol pridelený dom na Arahene. Po mesiacoch dohadovania pochopili aj štátni úradníci, že rodinám, ktorých domy pri tsunami neutrpeli takmer žiadne

poškodenie (išlo o 8 rodín z 36, čo formálne dostali dekrét na dom v Arahene), nové stavať nebudeme. Touto skúsenosťou sme dospeli k presvedčeniu, že ďalších príjemcov pomoci si proste budeme musieť hľadať sami. Naším tvrdohlavým prístupom, a za cenu prechodne zhoršených vzťahov s okresným úradom, sme dosiahli svojho. Možno k tomu prispela aj skutočnosť, že kraj Matara je jeden z dvoch (z celkových desiatich) postihnutých na Srí Lanke, kde počet plánovaných nových domov presahuje počet registrovaných obetí. Je to jeden z paradoxov medzinárodnej pomoci - prostriedky vyzbierané pre obeť prírodnej katastrofy sú často úmerné mediálnemu záujmu o postihnutý región. Zatiaľ čo v Pakistane bojujú desaťtisíce obetí zemetrasenia nerovný súboj so zimou, na turisticky obľúbenej Srí Lanke problém s financovaním projektov neexistuje. Miestni úradníci boli nakoniec možno aj radi, že si túto starosť zoberieme na seba. Pre nás tým začalo niekoľkomesačné obchádzanie kempov v zničených oblastiach a overovanie oprávnenosti nároku na pomoc. Takmer detektívna práca. Výsledkom ale je, že v ďalších 20 domoch na Arahene budú bývať výhradne Ľudia, ktorým pred rokom voda odniesla strechu nad hlavou, doslovne.

Podme si predstaviť prvých 25 rodín z Araheny. Sú zo zoznamu, ktorý nám poskytol okresný úrad v Dikwelle. Všetky rodiny boli preverené pracovníkmi ČvO a všetky viac či menej napĺňujú definíciu obetí tsunami.

#01: [Amitha Wijesiriwardane](#), 127, Aluth Geadara, Hiriketiya, Dodampahala South, Dikwella

Sestrám Amithe a Vinithe Wijesiriwardane bol v lotérii pridelený dom č.3. Tento dom sa nachádza v nižšie položenej zadnej časti Araheny a je relatívne ďaleko od budúcej infraštruktúry. Amitha a Vinita sú podnikavé, pracovité a aj napriek pokročilému veku a miestnym zvyklostiam zostali slobodné. Sestry by rady pracovali v typicky ženskom odvetví spriadania kokosových vlákien do najrozličnejších podôb a výrobkov. tzv. „coir industry“. Z celej Srí Lanky je práve v okrese Dikwella najväčšia koncentrácia tejto profesie na počet obyvateľov. Tsunami tu zničilo približne 4.000 mechanických kolovrátkov, do dnešného dňa bolo miestnymi a zahraničnými organizáciami zhotovených a rozdelených takmer 3.000 nových. Naše združenie nakúpi a rozdelí rodinám v Arahene asi 5 súprav týchto tradičných nástrojov k obžive, v cene asi 1.800 Sk za kus. Jediným viditeľným poškodením ich pôvodného domu je prasklina na vonkajšej stene, ktorá neohrozuje statiku domu. Polícia ale uzavrela vstup do domu páskou a sestry sa museli presťahovať do náhradného prístrešku na pozemku, ktorý patrí ich švagrovi. Ako jedná z mála postihnutých rodín nečakala na pomoc iných a dočasný prístrešok si postavili sami tradičnou technikou s využitím listov kokosových paliem. Na tom istom mieste už celá rodina usilovne stavia nový trojizbový dom, o poznanie väčší, ako tie na Arahene. Ak sa naplnia všeobecné očakávania a ochranná zóna sa zruší ako celok, tak je veľmi pravdepodobné, že Amitha a Vinita si svoj relatívne málo poškodený dom časom opraví.

#02: [Rathnaweera Patabandige Dayawathi](#), 311, Kadawattha, Kottagoda

Pani Dayawathi (66) a jej dcéra Priyangika (33) bývali v rybárskej dedine v radovom dome, z ktorého po vyčistení tsunami zostali len základy. Dcéra je zamestnaná na istom štátnom úrade, o ktorom miestni ľudia hovoria tak trochu s dešpektom, tzv. Samurdhi Niyamaka, v krajskom meste Matara. Nevie, či to je pracovníkom tohto úradu vlastné, ale dostať z Priyangiky odpoveď, ktorá by si neprotirečila s tým, čo povedala len pred malou chvíľou, bolo skutočne ťažké. Nepomáhali ani prosby, nech s nami hovoria otvorene a úprimne, aby sme vedeli objektívne posúdiť ich situáciu. Pravdovravnosť asi nebude cnosťou, ktorá je tejto rodine vlastná. S pani Dayawathi sa nám podarilo stretnúť až na niekoľký pokus, po tsunami sa presťahovala do okresného mesta Tangalle k druhej dcére a je preto ťažšie sa s ňou skontaktovať. Priyangika sa po tsunami vydala za istého Sunila Lakmana a v súčasnosti si stavajú dom v rybárskej dedine Suduwella. Rodina na miestne pomery netrpí materiálnou núdzou. Je podľa nás otázne, či sa pani Dayawathi rozhodne odsťahovať od svojej dcéry do novej komunity v Arahene. V lotérii jej bol pridelený dom č.4, ktorý je na pomerne vzdialenom a vyvýšenom pozemku v zadnej časti Araheny. Ona vraví, že áno, ale úprimnosť jej slov je, už aj vzhľadom na predchádzajúce rozhovory, ťažké

posúdiť. V každom prípade je pani Dayawathi oprávneným príjemcom pomoci a rozhodnutie, či chce bývať sama v novom dome, alebo nie, prenecháme na ňu a jej rodinu.

#03: [P.H Julinona](#), Market, Kottagoda

Príbeh pani Julinony, 69-ročnej vdovy, je jedným z najtragickejších, s ktorými sme sa medzi „našimi“ rodinami stretli. Tsunami pripravila o život jej dcéru a vnučku. Ešte dnes sa neubráni slzám pri spomienke na najhorší deň svojho života. Na Arahene im bol losom pridelený dom č.5 v najvyššie položenej časti Araheny. Dúfali sme, že sa nám ho podarí vymeniť za iný, nepodarilo sa. Pre okresného zástupcu, pána Sumitha, je výsledok lotérie objektívny a nedotknuteľný. Situáciu (ako bude žena v pokročilom veku dochádzať domov) komentoval s humorom: „v zdravom tele zdravý duch“, či: „najvyššie položený dom má výhodu v tom, že je najbližšie k nebesiam“. V súčasnosti žije pani Julinona v dočasnom prístrešku, ktorý jej postavila miestna nevládna organizácia Sewalanka na pozemku bývalej školy v Dikwelle. Jednu miestnosť rozdelenú prepážkou obývajú dve rodiny. Voda a sanitárne zariadenia sú spoločné pre celý kemp (asi 100 rodín). Do nového domova sa pani Julinona nastáhuje s dcérou Sooriyou (32), jej manželom Ranjithom (35) a vnučkami Nishandhi a Schindu. ČvO im pomôže zabezpečiť vedľajší príjem nákupom kolovratu na spracovanie kokosových vlákien.

#04: [Marakkala Manage Sirisena](#), "Piyadam", Deiyangewatta, Kottagoda

Rodina rybára Sirisenu žila v najpostihnutejšej dedine našej spádovej oblasti, v Suduwelle. Ich pôvodný dom niekoľko metrov od pláže bol zrovnaný so zemou, tak ako domy mnohých iných. Okrem úplne zničeného majetku táto rodina našťastie neutrpela straty na životoch blízkych. Pán Sirisena (65) s manželkou Pemawathi (63) sa prechodne presťahovali k dcére do 10km vzdalenej Gandary. Syn Priyantha (36) s manželkou Thusari (25) a ich 9-ročnou dcérou Maduhansi sa presťahovali k svokrovcovi. Priyantha zaobstaráva rodine obživu vďaka svojej zručnosti v opravovaní rybárskych sietí. Rodina sa zide pod jednou strechou až v Arahene, ak vôbec. Pán Sirisena totiž žiada v rámci kompenzačnej výstavby jeden dom na Arahene a jeho syn druhý. Svoju žiadosť zdôvodňujú tým, že pri tsunami prišli o dva domy. Prieskumom na mieste a v archívoch okresného úradu sa toto tvrdenie nepodarilo preukázať. Podľa dostupných informácií mal dom jedného majiteľa (pána Sirisenu), jednu adresu a jeden účet na odber vody a elektriny. Druhý, tzv. rodičovský, dom, o existencii ktorého nás pán Sirisena presvedčuje, tak s najväčšou pravdepodobnosťou bola len vonkajšia kuchyňa. Istý počet príjemcov pomoci si chce poistiť výstavbu nového domu tým, že sa zaregistrujú na viacero projektov. Už vedľa, ako to na Srí Lanke chodí, nie je totiž samozrejme isté, že sa všetky projekty výstavby zrealizujú, tak si chcú zvýšiť svoje šance. Niečo na spôsob podania tiketu na výhru aj remízu súčasne. V prípade vládneho nariadenia „dom za dom“ nie je možné, aby jeden majiteľ zničeného domu figuroval na viacerých projektoch, a preto sa registrujú niekde na seba a inde na deti. Lenže rekonštrukcia po tsunami nie je lotéria a podobné metódy znižujú efektívnosť rozdeľovania pomoci. Môžu spôsobiť, že na rodinu s oprávneným nárokom sa už nedostane. Rodine pána Sirisenu bol na Arahene pridelený dom č.6.

#05: [Kottawa Hettige Javantha Nihal](#), 129 B, Thembiligaha watta, Hiriketiya

Keď rybár Nihal pochovával svoju manželku, ktorá tsunami neprežila, niečo sa v ňom muselo zlomiť. 44-ročný rybár ani rok po tragickej udalosti nedokáže nájsť nový zmysel života. Jeho dve deti, 12-ročnú Samantha a 9-ročného Gayathri, si zobrala na starosť Nihalova sestra. On prežíva zo dňa na deň, prespáva rôzne u susedov, prepadol alkoholu. Írska NGO GOAL mu postavila dočasný prístrešok na miesto, ktoré si sám určil, zaviedla mu elektrinu. Ešte tam ani raz neprespal. Na Arahene mu bol losom pridelený dom č.7. Na otázku, či sa tam už teší, odpovedal so slzami v očiach, že by radšej zostal vo svojej dedine, nech mu pomôžeme opraviť jeho zničený dom a ten na Arahene dáme niekomu inému. Aj on chápe, že oprava domov v ochrannej zóne je zatiaľ vylúčená, ale nikto mu nemôže mať za zlé, že chce zostať tam, kde si už

zvykol. Že nemá vôľu začať úplne nanovo, resp. že by sa o to aspoň mal pokúsiť, kvôli deťom? Ťažko mu to vyčítať. Občas ho stretneme, chodí po domoch v dedine s uzlíkom rýb z trhu. Vždy mám veľkú radosť, keď vidím, že sa snaží a nepoddáva. Stále dúfame, že nový dom v Arahene môže znamenať pre Nihala novú motiváciu a šancu postaviť sa nepravnejmu osudu.

#06: [Kottawa Hettige Hemawathie](#), 128 C, Thembiligaha watta, Hiriketiya, Dikwella

Rybári Hemawathie a Nihal sa dobre poznajú, sú susedia v Hiriketiya, a los rozhodol, že budú susedia aj na Arahene. 50-ročný Hemawathie po tsunami nečakal na to, kto mu kedy poskytne náhradné ubytovanie.

Z konárov a blata postavil pre svoju rodinu dočasný domov sám. Presne na mieste, kde stával ich zničený dom. Chyžu prikryl listami z kokosových paliem a prechodné bývanie bolo na svete. Sám ale vie, že v takýchto podmienkach rodina nemôže zostať dlho, a preto sa už všetci veľmi tešia na sťahovanie do domu č.9 na Arahene. Z ich nového domu bude ideálny výhľad na volejbalové ihrisko v centrálnej časti Araheny a veríme tomu, že bratia Nayanakantha (14) a Ranga (12) budú jadrom dedinského tímu. 8-ročná dcérka Pryamadi bohužiaľ toľko šťastia nemala, vzhľadom na mentálne postihnutie je odkázaná na nepretržitú opateru matky. Pani Piasena (50) je

ženou v domácnosti, ale rada by rodine zabezpečila dodatočný príjem spracovávaním kokosových vlákien do lián a rohoží. Aj do tejto domácnosti ČvO zakúpi tradičný kolovrat.

#07: [Talpavila Kankanamge Gunawathie](#), No. 18/32, Market Place, Dikwella

Rodina pani Gunawathie (48) nemá v meste Dikwella práve najlepšiu povest'. Jej dcéra sa prihlásila do programu distribúcie šijacích strojov, ktorý zorganizovala v komunite jedna zahraničná NGO. Podarená dcérka Diyumali (26) potom údajne vyberala poplatky od príjemcov humanitárnej pomoci. Nevďační majitelia nových šijacích strojov si neskôr sťažovali, aj keď šijacie stroje získali za veľmi výhodných podmienok. Svojský zmysel pre podnikanie preukázala rodina aj v prípade domu od ČvO. Za príjemcu pomoci ustanovili zaťa, istého pána Lasanthu (30), majiteľa autoservisu. Pán Lasantha, manžel Diyumali, sa stal právoplatným vlastníkom domu č.10 na Arahene, ktorý mu vyžrebovali v lotérii. Čo na tom, že majiteľka zničeného domu bola svokra Gunawathie,

ktorá vzápätí požiadala o dom na inom projekte výstavby, ktorý financuje nejaká talianska NGO. Až naša dôslednosť a detektívne sklony zamestnanca ČvO Shirlyho túto skutočnosť odhalili, takže sme sa zasadili o zmenu v zoznamoch príjemcov pomoci. Otázka je, či rovnakú dôslednosť uplatnia aj na „konkurenčnom“ projekte, resp. na okresnom úrade, a pani Gunawathie zabráni v získaní dvoch domov, napr. na úkor niekoho, kto až do dnešného dňa živorí pod stanom. O skutočnosti, že táto rodina nežije v materiálnej núdzi, svedčí i to, že dočasným domovom sa im stal pekný dom, ktorý si za tržných podmienok neďaleko centra Dikwelly prenajímajú. Na záhrade si pre istotu nechali ešte od GOALu postaviť prechodný prístrešok, ktorý im dobre slúži ako skladisko, resp. letná kuchyňa. Po zničenom dome pani Gunawathie toho veľa nezostalo, dokonca ani základy. Neexistuje list vlastníctva, účty, nič. Susedia však dajú ruku do ohňa, že tam jej dom stál, takže jej v zmysle zásad o poskytovaní pomoci odovzdávame nový na Arahene, nastahuje sa tam možno aj s rodinou svojej dcéry, vrátane 8-ročného vnuka Piyumiku a dvojročnej vnučky Nethmini.

#08: [Marakkala Manage Namal Krishantha](#), Banamaduwa Watta, GodaUda

Našťastie nám boli pridelené aj rodiny, ktoré sa nesnažia v každej životnej situácii vyťažiť pre seba čo najviac, často na úkor tých druhých. Rodina 32-ročného rybára Krishanthu je jednou z nich. Pred tsunami žili v typickej rybárskej dedine, musel to byť doslova raj pre synov mora. Čln ste večer vytiahli z pláže rovno do tieňa kokosových paliem vlastnej záhrady. Možno to bude tým, že rybári neradi plánujú ďaleko do budúcnosti, na mori nikdy nevieš, či niečo uloviš, prípadne či sa vôbec vrátiš. Domy rybárov boli malé a nekvalitne postavené, prostriedky z predaja úlovku sa v miestnej rybárskej komunite zvyknú investovať do šperkov a nie do bývania. Dievčatá sú často málo vzdelané, vydávajú sa spravidla veľmi mladé, ženy zostávajú

v domácnosti a starajú sa o rodinu. To je prípad aj rodiny Krishanthu. Z ich zničeného domu nezostalo takmer nič. Prestáhovali sa ďaleko od pobrežia do menšieho kempu miestnej NGO Sewalanka. Manželka Prasanga (29) sa stará o dvojročnú dcérku Samindi a čaká, až sa jej manžel vráti z niekoľko týždňového rybolovu. Medzitým sa snaží niečo si privyrobit' do rodinného rozpočtu šitím jednoduchej posteľnej bielizne a detského oblečenia. Rodina je veľmi skromná, majú radosť z poskytnutého domu č.14 na Arahene, žiadnu ďalšiu pomoc od nás nechcú, čo je dnes jav na Srí Lanke nevidaný.

#09: [Gnanasiri Jayaratna](#), 54, Koneruppa, Kemadoga, Dikwella

Keď som prvýkrát navštívil miesto zničeného domu pána Jayaratnu, zmocnili sa ma pochybnosti ohľadne legitímnosti jeho nároku na dom č.15 v Arahene, ktorý mu v lotérii prideliť okresný úrad v Dikwelle.

Rodina 50-ročného úradníka Jayaratnu určite nie je chudobná. Ich majetok spočíva v pozemku. Parcela, na ktorej stál ich dom (24 krát väčšia, ako tá, čo mu poskytneme na Arahene) je z kategórie snov pre nejedného majiteľa hotelového rezortu na Srí Lanke. Priamo na pohľadnicovej pláži pod kokosovými palmami dnes už len rozľahlé základy vypovedajú o veľkosti zničeného domu. Pán Jayaratna sa, zdá sa, pokúšal aj o podnikanie v turizme - na pláži sú pozostatky dvoch bungalovov, fontána. Až stretnutie s príjemcom pomoci ma ubezpečilo, že aj majetní ľudia môžu byť skromní. Pán Jayaratna prišiel o celý majetok, okrem pozemku, ktorý zdedil po rodičoch a je pre neho nedotknuteľný. V súčasnosti žije i s matkou u sestry na 8km vzdialenej

usadlosti v palmovom háji (číslo domu aj „ulica“ nesú jednotný názov „11 akrov“). Denne dochádza vyše hodinu do práce v ropnej spoločnosti v Galle. Jeho manželka Anula (46), dcéry Pavithra (19), Ochithra (7) a syn Tharindu (12) žijú v prenajatom byte v Kolombe, kde deti chodia do školy. Na opravu zničeného domu nemá prostriedky, a preto sa už teší na bývanie v Arahene, neďaleko ich pôvodného domova, kde sa konečne rodina opäť zide pohromade. Už požiadali o zmenu školy a od januára deti nastupujú do lavíc v Kemagode. Na pozemku v tieni paliem sa medzitým usadil ich synovec, ktorý si tam otvoril malú nenápadnú reštauráciu v tvare rotundy. Na palme visí portrét Boba Marleyho, keď niekedy pôjdete okolo, určite sa u neho zastavte.

#10: [Nalinie E. Wijesooriya](#), Prabha, Kottegoda

Pani Nalinie vlastnila malú predajňu potravín pri hlavnej ceste okolo južného pobrežia. Ako to je na Srí Lanke bežné, obchodík bol súčasťou ich rodinného domu. Spomienky na tsunami sú aj v tejto rodine otrasné. Voda ich

zaskočila nepripravených, a tak pred ňou museli doslova utekať o život. Manžel pani Nalinie pri behu zakopol, a rodina ho už odvtedy nevidela. Z ich domu nezostalo takmer nič, jedná stena s kuchynskou linkou. Dnes žijú všetci v prenajatom dome v bezpečnej vzdialenosti od mora. 24-ročná dcéra Anusha pracuje ako sestrička v krajskej nemocnici, v 30km vzdialenej Matare. Do domu s popisným číslom 16 sa na Arahenu nasťahuje aj školopovinný 10-ročný Anishan. Pani Nalinie by sa rada opätovne venovala maloobchodnému predaju. Záleží nám na tom, aby v budúcej komunite fungovala infraštruktúra a preto máme v pláne postaviť tam niekoľko obchodov. Zatiaľ ešte nevieme, za akých podmienok sa tieto obchody budú rozdeľovať medzi záujemcov,

bude ich určite veľa. To už bude v právomoci združenia obyvateľov Araheny, ktoré sa z ich vlastnej iniciatívy práve na riešenie podobných problémov v týchto dňoch formálne založilo.

#11: [Prasantha Jayasekara](#), V.P. Ravindra, Piumantha, Galgodahena

Prasantha (28) a Devika sú mladomanželia. Žili neďaleko domu rodičov Deviky. Na adrese, ktorú uvádzajú v žiadosti o náhradný dom, sú dnes zjavné len základy obydlia o pôdoryse cca. 15m². Po tsunami sa uchýlili do domu rodičov, ktorí iróniou osudu boli tiež medzi príjemcami pomoci na zozname okresného úradu pre Arahenu. Na predmetnom dome ale neboli žiadne viditeľné znaky poškodenia, a preto sme tejto rodine odmietli poskytnúť nový dom. V čase našej návštevy bola Devika v pokročilom štádiu tehotenstva, takže sa dá očakávať, že do nového domu sa už budú sťahovať v trojici.

Prasantha pravidelne vyráža na more na lodi pre 8-člennú posádku. Vracajú sa spravidla po týždni, ak im podmienky priali, tak s nákladom tuniakov, ktoré potom predávajú na miestnom trhu alebo veľkoodberateľovi. Na Arahene rodine prideliť veľmi výhodne situovaný dom č.17, neďaleko parku, obchodov a komunitného centra.

#12: [Vidana Gamage Leelasena, 315, Market, Kottagoda](#)

Rodina rybárskeho veterána Leelasenu (60) bývala až do tsunami v malom radovom domčeku. Prílivová vlna ho prerazila odzadu dopredu. Z domu zostal otvorený tunel, ale statiku má nepoškodenú. Ak sa v budúcnosti zruší

ochranná zóna a ľuďom umožnia opraviť si ich zničené domy, tak na mieste čiastočne zničeného domu si možno časom otvoria malý obchod. Nový dom na Arahene bude pre nich významná zmena v kvalite bývania. Aj preto sa domnievame, že sa v prípade zrušenia ochrannej zóny nerozhodnú presťahovať naspäť do pôvodného domu. Dočasne všetci bývajú v rodine Dhamayanthinej kamarátky. V lotérii im šťastena prisúdila výborne situovaný dom č.18. 53-ročná pani Dilsin, manželka pána Leelasenu, od začiatku pomáhala pri nekvalifikovaných prácach počas výstavby nových domov na Arahene. Z piatich dcér majú dve (24-ročná Shavithri a 21-ročná Erandhi)

vlastné rodiny a žijú oddelene. Tri (27-ročná Neranja, 26-ročná Dhamayanthi a 18-ročná Nadesha) bývajú s rodičmi. Neranja je laborantkou v miestnej nemocnici, ostatné dcéry sú nezamestnané.

#13: [Indrapala Thilakasiri Hewavitharana, Near the beach, Suduwella, Kottagoda](#)

Keď thajská televízna stanica TVE Asia Pacific hľadala na Srí Lanke vhodné dieťa do filmového dokumentu [Children of Tsunami](#), jej pozornosť zaujala 14-ročná dcéra rybára Indrapalu, Heshani. Je to typické dievča z

chudobnej rybárskej komunity, a predsa je iná, ona aj jej rodina. Až do tsunami žili v centre Suduwelly, jednej z najviac postihnutých, výhradne rybárskych dedín v kraji Matara. Voda im zobrala dve tretiny domu, zostala stáť len jedna miestnosť. Rodina sa následne presťahovala do vyššie položenej oblasti, kde im Sewalanka postavila štandardný dočasný prístrešok hneď vedľa domu príbuzných (strýka). Ak sa ojedinele vyskytnú prípady, že veľká prírodná katastrofa môže mať, napriek ľudským a materiálnym stratám, aj pozitívny dopad na osudy jednotlivcov, tak tento je jedným z nich. Pán Hewavitharana sa rozhodol zavesiť rybárstvo na kliniec a venovať sa viac rodine a drobnému podnikaniu. Rád by si časom

opravil ich zničený dom a otvoril tam malú predajňu s rybárskymi potrebami. On sám, ale asi hlavne kvôli rodine, už v hrubom a neotesanom prostredí rybárskej komunity žiť nechce. V ich prechodnom bydlisku si vytvorili útulný domov. Až to človeka zaskočí, aká atmosféra môže sálať z drevenej búdky 3x3 metre, v ktorej žije 5-členná rodina. V jednom kúte sa pri lampičke učí najmladšia dcéra Dimalka (8), za prepážkou pomáha Heshani svojej matke Anthony (45) s prípravou jedla. Aj napriek stiesneným podmienkam je všade čisto a poriadok. Rodičom záleží na dobrom vzdelaní detí, a tak ich domácnosť, viac než čokoľvek iné, pripomína študovňu. Heshani, dievča, ktoré až do udalostí z decembra 2004 žilo bez televízie a za hranice kraja Matara sa pozrelo len veľmi výnimočne, ostýchavo, ale pomerne dobre komunikuje s nami v angličtine. Je z nej teraz mediálna hviezda, ale rodina z toho nemá žiadne výhody, ak nepočítame výlet Heshani do Thajska na záver filmových prác. K domu č.19 prišli takým istým spôsobom ako ostatní príjemcovia pomoci. Na základe ich záujmu o predmetnú lokalitu, im ho, ako registrovaným obetiam tsunami, prideliť v lotérii na okresnom úrade. Okrem rodičov, malej Dimalky a teraz už skúsenej a zcestovalej Heshani s iskrou v oku, im bude na Arahene robiť spoločnosť ešte 18-ročný brat Nuwan.

#14: [Muthukamarana H. Thondilege Dayananda, 55, Bandara Watta, Kemadoga, Dikwella](#)

Pán Dayananda (51) sa pred tsunami tiež živil rybárčením, dnes pracuje v službách. Zamestnal sa na pomocné práce v neďalekom hoteli, ktorého opravu, na rozdiel od rodinných domov, vládne nariadenie neobmedzovalo. Rodina našla prechodný domov v prístrešku, ktorý im neďaleko zničeného obydľia postavila írsky GOAL. Takýmito „chatkami“ je posiate celé zasiahnuté pobrežie. Podľa vládneho nariadenia nesmeli náklady na stavbu

dočasného prístrešku presiahnuť 400 USD. Dočasné prístrešky GOALu sa podobajú ako vajce vajcu - betónová podlaha, drevená konštrukcia, steny z nepremokavej cely s logom USAID (tu niekde asi zaškrípalo PR, alebo si povedali, že to pre nich nie je to podstatné. Po výborných skúsenostiach zo vzájomnej spolupráce by som veril druhému), jedna miestnosť 5x3 metre, malá veranda z prednej strany, ešte menší odkladací priestor za pletivom zo zadnej, strecha z vlnitého plechu. Niektoré prístrešky majú zavedené elektriku, väčšina nie. Sanitárne zariadenia sú pred domom, v kempoch často spoločné pre desiatky rodín. V takýchto podmienkach žije rodina pána Dayandu, pri hlavnej ceste, 200 metrov od Araheny, už pol roka. Blízkosť miesta výstavby nových domov a nepravidelnosť zamestnania pre hotelové zariadenie, umožňujú rodine zadarmo vypomáhať na rôznych nekvalifikovaných prácach v mieste ich budúceho bydliska. 38-ročná manželka, pani Lalitha, sa venuje šitiu návliečok na vankúše a detského oblečenia. Do domu č.20 sa už tešia aj ich 4 deti: dcéry Shanika (17), Erandi (15) a Malisha (8) a 13-ročný syn Nipon.

#15: Marakkala Manage Dislin Nona, Jinasiri, Suduwella, Kottegoda

Zatiaľčo sestry Wijesiriwardane, v záujme ich vlastnej bezpečnosti, úradníci vystažovali z ich „ťažko poškodeného“ domu (rozumej jedna menšia prasklina na stene), rodinu pani Nony so štyrmi malými deťmi

nechali obývať trosky ich zničeného domu, ktoré sa im môžu každú chvíľu zosypať na hlavu. To, čo kedysi bývalo ich domovom, dnes pripomína spadnutý domček z kariet. Tsunami jednu miestnosť ušetrila, do nej sa 6-členná rodina presťahovala. Majiteľkou je 69-ročná žena, ktorá sa stále nevie rozhodnúť opustiť jej rodný dom a presťahovať sa do novej dediny. Je preto možné, že aspoň zo začiatku sa do najlepšie umiestneného domu č.26, v dolnej časti Araheny, hneď vedľa budúceho komunitného centra, nasťahuje len jej dcéra Jayanthi (30) s manželom Priyanthom (30), rybárom, a ich štyri deti: Ishadi Kaushalaya (9), Kasindu Sachinta (7), Kavindu Lakmal (2) a malý

Janith (5 mesiacov). Pani Nona so synom Gaminim (45), šoférom autobusu, asi zostanú v troskách domu, až kým im buď nespadne úplne, alebo až im zrušenie ochrannej zóny neumožní začať postupne s rekonštrukciou.

#16: Lokuyaddege Sarath, 37/2, Kemadoga, Dikwella

Rodina pána Saratha mala šťastie v nešťastí. Ich dom v ochrannej zóne tsunami poškodila dosť na to, aby im to umožnilo získať na nový na Arahene, ale zároveň nie príliš, takže oň prejavil záujem majiteľ susediaceho hotelu. Hotely totiž v ochrannej zóne stavať a rekonštruovať môžu, ľudia nie. Takže hotelier dom odkúpil, trochu opravil, a nasťahoval tam zamestnancov, uvoľnené priestory použil na rozšírenie ubytovacích kapacít. Zdá sa, že všetci sú spokojní, majiteľ hotelu, ktorý lacno získal dom a pozemok na rozšírenie zariadenia, aj pán Sarath s rodinou.

Predali poškodený dom, ktorý si aj tak nemohli opraviť, navyše dostali zadarmo o niečo menší dom na neďalekej Arahene. Vláda musí byť určite spokojná, lebo jej mimoriadne logickému a racionálnemu nariadeniu bolo učené zadosť. Nakoniec sme v zásade spokojní aj my, pán Sarath je totiž veľmi aktívny a pozitívne naladený človek. Každý deň pracuje okolo svojho nového domu č.27 na Arahene. Svojím nadšením a elánom strhol aj ostatných.

Výbor združenia obyvateľov Araheny ho nedávno zvolil za pokladníka. Jeho dom bol ako vôbec prvý, 27 septembra 2005 dokončený a slávnostne skolaudovaný. Vzápätí sa tam presťahovala kancelária stavebnej firmy. Optimisticky naladenému a trpezlivému Sarathovi to ale vôbec nevádi, zveľaďuje novú záhradku a vie, že to už nebude dlho trvať, kým sa tam aj s manželkou Mallikou a dvoma školopovinnými deťmi (11-ročným Sachithom a 6-ročnou Shalani) nasťahujú. Dočasne im ako obydlie slúži prístrešok od GOALu, umiestnený vedľa domu Mallikiných rodičov.

#17: [Saundra Hannadige Maginoona](#), Ruppawatta, Suduwella, Kottagoda

Majetní ľudia to nemajú na svete ľahké. Platí to aj pre rodinu pani Maginoony. Ešte sa ani do Araheny nepresťahovali, a už ich budúci susedia ohovárajú. Že vraj to je nefér, aby takáto bohatá rodina mala nárok na humanitárnu pomoc. Ale prosím vás, susedia, tsunami nebola vôbec fér, tak sa nerozčuľujte. Je pravda, už som stretol aj väčších sympatákov. Pani Saundru (59) ani jej dcéru Chamilu (27) by ste si na oslavu narodenín nepozvali. Majú ale zničený dom? Majú. Nemôžeme pristupovať k pomoci podľa sympatií či antipatií. Rodina pani Maginoony obývala rozľahlý dom v rybárskej obci Suduwella, tsunami si z neho zobrala polovicu. Presťahovali sa do menšej administratívnej budovy pri hlavnej ceste, v ktorej prevádzkujú obchod so všetkým čo môžete potrebovať. Za budovou parkuje nákladniak syn Lasantha (25), údajne na ňom ani nejazdí, len ho prenajíma, tak aká závišť? Druhý syn Priyantha (29) sa doma často nezdržuje, pracuje v prístave v Kolombe. Synov ani manžela, istého pána Wilsona Silvu s portugalskými predkami, som nemal šťastie spoznať osobne, sú zaneprázdnení, čo je prirodzené. Nie je to zaujímavé, že najviac sa vždy sťažujú tí, ktorí sedia doma a hľadajú dôvody, prečo k nim nebol osud zhovievavejší? Rodina pani Saundry dostala žrebom dom č.28. Nedávno som tam stretol slečnu Chamilu, sondovala situáciu, aj vo vedľajších domoch. Keď ma uvidela, bez okolov požiadala o ešte jeden dom. Ved' nemôže predsa donekonečna bývať s matkou. Možno mali tí susedia predsa len v niečom pravdu...

#18: [Saman Ananda](#), Pelawatta, Dikwella

Po dome rybára Samana toho naozaj veľa nezostalo, niekoľko tehiel v divoko rastúcej burine. Väčšina rybarov si nestavala sídla, ktoré by prežili generácie a dokázali odolať až 10-metrovej tsunami. 34-ročný Saman žije s chorľavou matkou za igelitovou plachtou, v malej miestnosti čo donedávna slúžila ako obchodík na trhu v Dikwelle. Dnes v týchto podmienkach živori niekoľko rodín. Jeden vodovod pre všetkých, žiadne toalety. Manželka s dvojročnou dcérou Pasindou sa presťahovali k svokrovcom. Rodina žije už takmer rok oddelene a to im na pohode nepridáva. Dom č.29 bude pre všetkých vykúpením z dlhodobého utrpenia. Ich výhodne umiestnený dom bol dokončený medzi prvými a predpokladáme, že sa doň hneď po odovzdaní celá rodina nasťahuje. Zdrojom rodinných príjmov je predaj rýb, ktoré Saman každé ráno kupuje v 10km vzdialenom prístave a na požičanom bicykli dovezie na trh do Dikwelly. Jeho neutešenú sociálnu situáciu chce ČVO zmierniť zakúpením vlastného bicykla a plastovej krabice na prevoz rýb.

#19: [Yaddage Sunil Shanta](#), 1/58, Kaluketiya Watta, Maliyadda, Bambarenda South, Dikwella

Manželia Yaddageovi mali nádejne rozostavaný neveľký dom na idyllickej pláži v Bambarende. Podmorské zemetrasenie, sprevádzané tromi prílivovými vlnami tsunami, im ich plány obrátilo naruby. Pôvodný, tradične postavený dom z prírodných materiálov nemal šancu odolať, aj keď bol umiestnený na relatívne vysoko položenom mieste nad morom. Hrubá stavba vedľa stojaceho nového domu katastrofu prečkala bez viditeľného poškodenia. Výstavba a rekonštrukcia obydlí v ochrannej zóne je ale stále zakázaná, a tak rodine nezostalo nič iné, než hľadať útočisko u neďalekého svokra. Na jeho pozemku im Sewalanka postavila dočasný prístrešok. Ak sa neskôr vládne nariadenie vo veci ochrannej zóny zmení či zruší, tak bude otázne, či rodina uprednostní vrátiť sa a dokončiť ich dom na krásnej pláži, alebo zostať v novej komunite na Arahene v o poznanie väčšom a kvalitnejšom dome od nás. 37-ročný Shanta pochádza z oblasti Kemagoda, preto sa rodina prihlásila do projektu výstavby na pomerne vzdialenej Arahene. Do domu č.30 ich budú sprevádzať ich tri deti, 8-ročný Aeshan, päťročný Shahan a trojročná Subarathi. Manželka, ako väčšina žien z okolia, pracuje v „coir industry“ tj. spracovávaní kokosových vlákien do lián a iných výrobkov. ČVO im do Araheny zakúpi nový kolovrat, na ktorom budú spoločne pracovať so susedkami Karunawathi a Nimeshou.

#20: [Marakkala Manage Karunawathi](#), 90, Hunukoratuwa watta, Hanwella, Dodampahala Central

Rodina pani Karunawathi si nás, pravdepodobne kvôli šarmu môjho predchodcu, veľmi obľúbila a s radosťou sa zúčastňuje na všetkých stretnutiach, ktoré pre našich príjemcov pomoci organizujeme. Z ich domu v rybárskej dedine Hanwelle zostala stáť len jedna stena, ako memento udalosti, ktorá zmenila životy mnohých v tejto komunite. O vdovu Karunawathi a jej 17-ročnú dcéru Nimeshu sa po tsunami postarala írsky NGO GOAL, ktorá neďaleko ich zničeného domu postavila dočasný tábor s elektrikou, vodou a sanitárnymi zariadeniami. Nimesha je študentkou strednej školy, jej 50-ročná matka pracovala celý život v „coir industry“. V Arahene budú spolupracovať na výrobe lián a rohoží s rodinou Yaddageových. Spriadanie lián prebieha vo vonkajších priestoroch a podieľa sa na ňom viacero ľudí. Na jednej strane žena rozmotáva priadzu, ktorá bola predtým niekoľko týždňov namočená a opätovne vysušená, do tenkého prameňa vlákien. Na druhej strane, niekedy až 15 metrov vzdialeného mechanizmu, navíja druhá žena rozmotávanú priadzu na kolovrat. Čím väčšia vzdialenosť medzi dvoma kolovratmi, tým lepšie upletená (kvalitnejšie zamotaná) priadza, ale i tým viac ľudí musí pomáhať, aby sa polotovar neváľal po zemi či nezamotal. To všetko vyžaduje istú zručnosť, ale ináč je to práca veľmi monotónna a slabo platená. Pani Karunawathi a veselej Nimeshi bol na Arahene losom pridelený dom č.31.

#21: [Edirisooriya Patabandige Sunil](#), 64/6, Bandara Watta, Kemagoda

Ak si myslíte, že rybár musí sedieť v člně a čakať, čo sa mu na udicu či do siete chytí, tak ste na omyle. Pán Sunil je rybár potápač. V plnej výbave sa vrhá do vôd Indického oceánu a ťahá z nich tie najprekvikanejšie živočíchy, ktoré sa bežným nástrahám vyhýbajú. Kraby, humre a rôzne malé rybky, ktoré si cenia hlavne fajňšmekri v Japonsku a na Tchajwane. Nevie, čo pojedajú ázijskí kulinári dnes, ale dobroty od 51-ročného Sunila to nebudú. Tsunami mu skonfiškovať celú výbavu a od tej doby je z neho potápač vo výslužbe. Už takmer rok nepracuje a v súčasnosti sa až natoľko oddáva sebaľútosti, že začína vykazovať známky choroby, ktorej okresný zástupca Sumith hovorí „syndróm závislosti“. Veľa obetí tejto prírodnej katastrofy, ale aj iní, si natoľko zvykli dostávať pomoc od štrednej vlády a nevládných organizácií, domácich i zahraničných (Niekde sa tie tri a pol miliardy dolárov minúť musia, nie? Ak sa nám to nepodarí rozdať, tak nabadúce nám už nikto nič nedá...), že už stratili schopnosť postarať sa o seba a svoje rodiny vlastnými silami. Bacilonosič syndrómu závislosti sa pozná podľa toho, že pravidelne navštevuje úrady a uchádza sa o humanitárnu pomoc akéhokoľvek charakteru. Mimo tejto hlavnej činnosti sedí v zásade doma a keď ide okolo pracovník NGO, tak začne vyťahovať fotky zničeného majetku a žiadať o pomoc. Pán Sunil s manželkou Kalyanie (47) už od nás požadovali motorku, rybársku výbavu, pôžičku na zriadenie obchodu a rôzne iné veci. Keď sme sa ho pýtali, čo teda chce robiť, ako sa chce živiť, tak z neho vypadlo, že to je jedno, čímkoľvek, na čo mu prispejeme. Dodnes asi trávi väčšinu času pred svojím dočasným príbytkom od GOALu (v tesnej blízkosti Araheny) a premýšľa, čo na nás vymyslí, aby sme nejakú tu rupiu oželeli. Jeho dve dcéry Sadeku (23) a Kalanu (17) ta hra už asi nebavila, a tak sa až do dokončenia domu č.33 presťahovali k susedovcom.

#22: [Lilli Abeysiri Jayawardane](#), Mee Ellegewatta, Hiriketiya, Dodampahala South

Pani Jayawardane má tvrdohlavých rodičov. Povedali si, že buď od nás dostanú ešte jeden dom na Arahene, alebo zostanú žiť v tom poškodenom (tsunami padla za obeť približne tretina domu). Na druhej strane, ani sa im nečudujeme, že sa nehrnú do sťahovania, prostredie na pláži v Hiriketii je vskutku nádherné a keď sa raz ochranná zóna prestane vymáhať, tak rodičovský dom je v zásade opraviteľný. V jednej z dvoch nepoškodených miestností žijú rodičia, v druhej pani Jayawardane s dcérami Shameli (17) a Sewwandie (15). Tretia dcéra a manžel 51-ročnej úradníčky žijú v Kolombe. Nie je to síce náš výmysel, že za jeden zničený dom sa poskytuje len jeden dom nový, ale s týmto vládnym nariadením sa radi stotožňujeme. Celým zmyslom obnovy zdevastovaného bytového fondu na Srí

Lanke je poskytnúť náhradu, nie rozširovať majetky. V lotérii na okresnom úrade bol rodine žrebom pridelený dom č.34.

#23: [Walawe Gamage Amarapala](#), [Arachchige Rупpa](#), [Beliwatta](#), [Kottegoda](#)

Dom pána Amarapalu, drobného podnikateľa v potravinárskom odvetví, bol jedným z najmenej poškodených, ktoré ČvO ešte bolo ochotné akceptovať. Dôvodom k mierne prižmúrenému oku je skutočnosť, že rodičia

prijemcu pomoci sú v pokročilom veku a žijú v neďalekom dočasnom prístrešku od GOALu, na vlastný dom podľa všetkého nárok nemajú. Predpokladáme, že keď sa 7-členná rodina presťahuje do Araheny, tak do uvoľneného domu sa budú môcť nasťahovať starí rodičia. Rozprávka ohľadne poškodenia domu ale zmiatla aj nášho zamestnanca Shirlyho s vysoko vyvinutým detektívnym zmyslom, chýbal jej totiž motív. Pán Amarapala zastáva názor, že buď zamestnancom NGO vôbec nezáleží na spôsobe použitia prostriedkov, alebo sú idioti a nabulikať im môže prakticky všetko, alebo oboje. K veľkému a tsunami nepoškodenému domu si rodina pristavila malú vonkajšiu kuchyňu o rozmeroch cca 2x3 metre. Ešte ju nestihli ani omietnuť (možno to nemali ani v úmysle), ani zastrešiť a už si ju privlastnilo rozbesnené more. Z nejakého záhadného dôvodu pán Amarapala tvrdí, že tento malý

prístavok bol ich, teda rodičovský dom, a veľký nepoškodený dom patril synovi. Samozrejme, že oporu pre jeho tvrdenie nenájdeme v akýchkoľvek záznamoch na okresnom či katastrálnom úrade, ani laickou obhliadkou miesta. Prečo však na nás s týmto príbehom vyrukoval, nikto netuší. Za „údajný“ synov dom mu nemôže prisúdiť náhradu ani najväčší ignorant pravidiel poskytovania pomoci. Okrem toho „oba domy“ patria formálne jednému majiteľovi, takže by to navyiac odporovalo zásade „dom za dom“. Podstatu tohto tajomstva sa už asi nedozvieme. Prajeme pánovi Amarapalovi (51) a pani manželke Hemalathe (48), nech sú na Arahene v dome č.35 spokojní a nech si tam čo najskôr zvyknú aj ich štyria synovia Chathuranga (22), Tharanga (19), Dananjaya (16), Jayawardena (14) a na všetko zvedavá dcérka Hansani (13). Bratia Nayanakantha a Ranga z domu č.6 sa už na posilu do volejbalového tímu určite tešia.

#24: [Abedeera Patabadige Leelarathna](#), [Welladdaarawatta](#), [Kottegoda](#)

Skromný a strhaný rybár Leelarathna je prvým príjemcom pomoci, ktorého sme si už našli sami. Čoskoro sa stane majiteľom zatiaľ rozostavaného domu č.42. Jeho výstavbu sme prerušili v počiatočnom štádiu, lebo sa

zistilo, že ho mala získať istá pani [Jayaweera](#), ktorá sa do zoznamu príjemcov našej pomoci dostala nejakým záhadným spôsobom. Jej meno sme prvýkrát videli, až keď sme obdržali konečný výsledok lotérie (aj vám to znie tak absurdne?) a hneď sme sa rozbehli zisťovať, koho nám to do Araheny prepašovali. Ide o veľmi dobre situovanú pani, ktorá nielenže nemala vôbec poškodený dom v tsunami, ale dokonca jeho väčšiu časť aj dnes prenajíma pošte a nejakému obchodu. Kvalitne postavená stavba perfektne odolala a to bolo jej šťastie. Nedá sa totiž v žiadnom prípade hovoriť o tom, že by si zmenou trvalého bydliska mohla polepšiť.

Domy, ktoré na Arahene staviame, majú ani nie tretinový pôdorys oproti tomu, v ktorom žije pani Jayaweera so synom. Napokon, ani ona sama nejavila o sťahovanie veľký záujem. Napriek tomu nám byrokratická procedúra zmeny majiteľa trvala viac ako tri mesiace. Okresný zástupca o niečom takom nechcel ani počuť. Svojou neústupnosťou sme nakoniec uspeli a za nového vlastníka domu č.42 sme drzo dosadili pána Leelarathnu, dokonca bez lotérie! Bude si síce musieť ešte niekoľko týždňov počkať, než sa dokončí (na tri mesiace, kým sa vyriešili nezrovnalosti ohľadne príjemcu pomoci, sme stavbu domu pozastavili), ale myslíme, že mu to vadit' nebude. Početnú rodinu 46-ročného rybára sme spomedzi našich budúcich „beneficiaries“ vybrali preto, lebo žije v stiesnených podmienkach tábora dočasných obydľí, niekoľko kilometrov od mora, ku ktorému pán Leelarathna musí dochádzať za obživou. Sme

presvedčení, že jemu aj jeho manželke Pathmini (42), štyrom dcéram: Niroshi (21), Nimalke (18), Harshike (12), Umeshe (10) a dvom synom: Kumarovi (15) a prckovi Madushanovi (1) sa na Arahene bude veľmi páčiť.

#25: [Kalu Hannadige Somawathie](#), 176/A/1, Inguruthuduwa, Nilwella, Dodampahala Central

Sestry Somawathie (51) a Sunilawathie (42) pracovali roky v rybárskom odvetví. Poloha ich pôvodného domu v centre prístavu rybárskej dediny Nilwella ich na to priam predurčovala. Pod ich oknami sa denne vykladal úlovok desiatok člnov či lodí a nebolo nič jednoduchšie, ako časť domu vystavenú do ulice premeniť na drobnú manufaktúru. Ryby sa tu nakladali, solili, balili a prípadne sa odtiaľto odosielali veľkoodberateľom. Tsunami všetko zmenila aj v životnej dráhe týchto dvoch žien. Z veľkého domu v prístave zostalo len niekoľko múrov a jediná miestnosť, ktorá dnes slúži rybárom ako skladisko. Dočasné útočisko si našli v dome tretej sestry, ktorá si ako jediná zo súrodencov založila vlastnú rodinu. Dnes sa Somawathie a Sunilawathie venujú spriadaniu kokosových vlákien a aj na Arahene budú mať asi k tejto činnosti bližšie ako k porcovaniu tuniakov. Losom im bol pridelený dom č.43. Arahena sa už určite nemôže dočkať dvoch optimisticky naladených a pracovitých sestier.

